

Velmi krátce vám jednotlivé metody představíme – předpokládáme, že mnohé sami s dětmi provádíte, ale že také znáte obtíže, které některé méně tradiční přístupy přinášejí jak učitelům, tak dětem. Proto se snažíme nejen naznačit, jak se metoda provádí, ale hlavně co se její pomocí sleduje v žákově rozvoji a co je třeba v provádění metody dodržovat. Velkým rizikem v zavádění nových metod bývá to, že jsou zpočátku mnohdy prováděny mechanicky, anebo jsou učitelem upravovány bez skutečného porozumění, a proto buď žáky nezískávají ke spolupráci, nebo nepřinášejí výsledky, které si učitel sliboval.

Dále v příručce najdete podrobné návodné popisy k těm z metod, které je podle naší zkušenosti možné poměrně bez obtíží vnést do vlastní výuky. V těchto popisech nezapomínáme na to, že prvním, kdo zvládá činnost, jež metoda rozvíjí, je vždy sám učitel – dokáže je dětem nejen vysvětlit, ale také sám předvést, sdílí se žáky své postupy a úvahy.

Čemu v metodách potřebujeme dobře rozumět? Především tomu, že nejsou jenom nácvikem nějaké školní činnosti. Samozřejmě, že každé z metod musí učitel své žáky nejprve učit, aby ji děti pochopily, přijaly a zvládaly, a teprve pak bude metoda přinášet uspokojení žákům i učitelům. Ale každá ze skutečně efektivních metod obsahuje ty činnosti, které se doopravdy dějí u zkušeného, schopného čtenáře. V tom je jádro úspěchu. Ty činnosti, které se s žáky učíme ve třídě, nekončí u dveří školy, ale probíhají u dobře čtoucího člověka po celý život. Zkušený čtenář ovšem už mnohé z nich činí podvědomě a více činností současně – tak, jako sám učitel čte s hlubokým porozuměním a v beletrii i s hlubokým zážitkem své knížky.

Do příručky jsme také zařadili dvě stati, které přibližují specifitější úseky rozvíjení čtenářské gramotnosti: jednak stať o plánování výuky literární výchovy ve třech fázích (před čtením, při čtení, po čtení), jednak stať o využití čtení s předvídaním.

Na konec příručky dáváme alespoň pro orientaci v zásadních rozdílech v chápání hodnocení žákovy práce stať o formách hodnocení. Protože hodnocení je, jak každý učitel patrně potvrdí, jedna z nejnáročnějších a nejzodpovědnějších činností učitele, doplňujeme k této stati i tipy na další četbu, která by učitelům mohla pomáhat přímo ve třídě.

Doufáme, že příručka *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka* bude dobrým pomocníkem učitelům jak při výuce žáků, tak při setkání s inspektory ČŠI. Přejeme si stejně jako učitelé i inspektoři, aby spolupráce byla plná vzájemného porozumění odborného i lidského, aby byla přínosná pro naše žáky a školy, a aby se v českém národě dařilo zvyšovat kvalitu čtení a porozumění jak ku prospěchu naší kultury, tak i ku prospěchu veřejnému, společenskému, ale také ku prospěchu osobnosti každého z našich žáků.

Vaši autoři